

ODPORÚČANIE RADY

z 12. júla 2011,

ktoré sa týka národného programu reforiem Holandska na rok 2011, a ktorým sa predkladá stanovisko Rady k aktualizovanému programu stability Holandska na roky 2011 – 2015

(2011/C 212/04)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii⁽¹⁾, a najmä na jeho článok 5 ods. 3,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

po porade s Hospodárskym a finančným výborom,

keďže:

(1) Európska rada 26. marca 2010 schválila návrh Komisie o iniciovaní novej stratégie pre zamestnanosť a rast nazvanej Európa 2020, založenej na posilnenej koordinácii hospodárskych politík, ktorá sa zameria na kľúčové oblasti, v ktorých sú potrebné opatrenia na oživenie potenciálu Európy v oblasti udržateľného rastu a konkurencieschopnosti.

(2) Rada 13. júla 2010 prijala odporúčanie týkajúce sa všeobecných usmernení k hospodárskym politikám členských štátov a Únie (2010 až 2014) a 21. októbra 2010 Rada prijala rozhodnutie týkajúce sa Usmernení politík zamestnanosti členských štátov⁽²⁾, ktoré spolu tvoria „integrované usmernenia“. Členské štáty boli vyzvané, aby tieto integrované usmernenia zohľadnili vo svojej vnútroštátnej hospodárskej politike a politike zamestnanosti.

(3) Komisia 12. januára 2011 prijala prvý ročný prieskum rastu, čo znamená začiatok nového cyklu hospodárskeho

riadenia v EÚ a prvý „európsky semester“ *ex-ante* a integrovanej koordinácie politiky, ktorá je zakotvená v stratégii Európa 2020.

(4) Európska rada 25. marca 2011 schválila priority fiškálnej konsolidácie a štrukturálnej reformy (v súlade so závermi Rady z 15. februára a 7. marca 2011 a v nadväznosti na ročný prieskum Komisie v oblasti rastu). Zdôraznila potrebu dať prioritu obnoveniu stabilných rozpočtov a fiškálnej udržateľnosti, zníženiu nezamestnanosti prostredníctvom reforiem pracovného trhu a vynaloženiu nového úsilia na posilnenie rastu. Európska rada požiadala členské štáty, aby tieto priority premietli do konkrétnych opatrení, ktoré zahrnú do svojich programov stability alebo konvergenčných programov a do svojich národných programov reforiem.

(5) Európska rada 25. marca 2011 takisto vyzvala členské štáty, ktoré sa zúčastňujú na Pakte Euro Plus, aby svoje záväzky predložili včas na to, aby mohli byť zaradené do ich programov stability alebo konvergenčných programov a do ich národných programov reforiem.

(6) Holandsko 29. apríla 2011 predložilo aktualizáciu svojho programu stability na rok 2011, ktorý sa vzťahuje na obdobie rokov 2011 – 2015, a svoj národný program reforiem na rok 2011. S cieľom zohľadniť prepojenia medzi nimi sa obidva programy posudzovali súčasne.

(7) Napriek svojmu predtým stabilnému vývoju utrpela veľmi otvorená holandská ekonomika po prepuknutí krízy významné škody: reálny HDP v roku 2009 klesol takmer o 4 %. Oživenie sa začalo v druhej polovici roku 2009 najmä vďaka zvýšeniu zahraničného dopytu a nabralo dynamiku v prvej polovici roku 2010, výsledkom čoho bol 1,8 % rast HDP. Vplyv krízy na trh práce bol relatívne potlačený. Očakáva sa, že nezamestnanosť sa postupne v ďalších dvoch rokoch zníži zo 4,5 % v roku 2010 na 4 % v roku 2012. Kríza mala pre holandské verejné financie vážne dôsledky, celkový deficit verejných financií sa v roku 2009 zvýšil na 5,5 % HDP a v roku 2010 na 5,4 %. Činnosti vlády na podporu finančných inštitúcií a stabilizáciu finančných trhov viedli k zvýšeniu pomeru verejného dlhu k HDP o 15 percentuálnych bodov, pričom pomer dlhu v roku 2009 dosiahol 60,8 % HDP.

(8) Vychádzajúc z posúdenia aktualizovaného programu stability podľa nariadenia (ES) č. 1466/97 sa Rada domnieva, že makroekonomický scenár uvedený v programe stability, ktorý tvorí základ rozpočtových

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1.

⁽²⁾ Rozhodnutím Rady 2011/308/EÚ z 19. mája 2011 o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov (Ú. v. EÚ L 138, 26.5.2011, s. 56) sa stanovuje, že sú naďalej platné aj v roku 2011.

- prognóz, je realistický. Program stability vychádza z mierne opatrnejších prognóz rastu na roky 2011 a 2012, než je prognóza útvarov Komisie z jari 2011. V programe stability sa plánuje zníženie celkového deficitu verejných financií v roku 2012 pod referenčnú úroveň 3 %, čo by bolo o jeden rok skôr než je lehota stanovená v prípade postupu pri nadmernom deficite. Podľa údajov uvedených v programe stability sa strednodobý cieľ, a to štrukturálny deficit 0,5 % HDP, takmer dosiahne do konca obdobia programu stability, keďže štrukturálne saldo podľa výpočtov Komisie by malo v roku 2015 dosiahnuť – 0,8 % HDP. Rozpočtovú stratégiu do roku 2015 v plnom rozsahu podporujú dostatočne špecifikované opatrenia, hoci s ich realizáciou súvisia určité riziká, najmä pokiaľ ide o schopnosť kompenzovať prekročenie výdavkov v zdravotnej starostlivosti a monitorovať výdavky miestnej samosprávy. Priemerná ročná fiškálna konsolidácia na obdobie rokov 2011 – 2013 predstavuje 0,75 % HDP, čo je v súlade s odporúčaním Rady z 2. decembra 2009 v rámci postupu pri nadmernom deficite. V rokoch po lehote na korekciu nadmerného deficitu (2014 a 2015) sa znovu vypočítané štrukturálne saldo v roku 2014 zlepšilo o 0,25 % a v roku 2015 o 0,5 %, čím bude mierne zaostávať za požadovaným zlepšovaním štrukturálneho salda o 0,5 % až do dosiahnutia strednodobého cieľa.
- (9) Rozpočtová konsolidácia, ktorú plánujú a realizujú holandské orgány, vo veľkej miere závisí od rozsiahleho znížovania štrukturálnych výdavkov a do konca obdobia programu stability (2015) má v porovnaní so základnou hodnotou dosiahnuť asi 3 % HDP. Výsledný postup úpravy predpokladá zníženie celkového deficitu verejných financií z 3,8 % HDP v roku 2011 na 2,4 % HDP v roku 2012 a v období rokov 2013 – 2015 jeho ďalšie znížovanie každý rok asi o 0,5 %. Holandsko je pevne odhodlané tieto ciele splniť. Ochrana oblastí politiky zvyšujúcich rast, ako napr. vzdelávanie, pred krátením rozpočtu, by zabránila obmedzovaniu budúceho potenciálu ekonomického rastu, a prispela by k dosiahnutiu udržateľnej korekcie nadmerného deficitu.
- (10) Okrem krátkodobej konsolidácie je jednou z hlavných úloh zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií, na ktorú má negatívny vplyv výrazné zvýšenie výdavkov súvisiacich so starnutím obyvateľstva. Dlhodobé náklady vyplývajúce zo starnutia obyvateľstva sú výrazne nad priemerom EÚ, najmä pokiaľ ide o dlhodobú starostlivosť a dôchodky. Očakávané zvýšenie výdavkov na dlhodobú starostlivosť je najvyššie v Európe, ako vyplýva zo správy Komisie o starnutí obyvateľstva z roku 2009. Hlavným dôvodom je existencia už komplexného systému formálnej dlhodobej starostlivosti (napr. dlhodobé poistenie pokrývajúce osobnú starostlivosť, opatrovanie, pomoc, liečbu a pobyt v zariadení), kým neformálna starostlivosť v Holandsku zohráva menšiu úlohu. Podľa posledných posúdení Komisie, riziká pre dlhodobú udržateľnosť verejných financií sa javia vysoké. Okrem plánov konsolidácie, holandská vláda predložila parlamentu opatrenia, ktoré podpora dlhodobú udržateľnosť vrátane zvýšenia zákonného veku odchodu do dôchodku, ktoré sa ešte neprijalo.
- (11) Holandský trh práce charakterizuje relatívne vysoká miera ekonomickej aktivity, vysoká produktivita na odpracovanú hodinu a nízka nezamestnanosť. Hlavnou úlohou pre trh práce však bude zlepšiť mobilizáciu nevyužitého pracovného potenciálu, najmä aby sa vykompenzovalo očakávané zníženie počtu obyvateľov v produktívnom veku v dôsledku starnutia obyvateľstva. Ako potvrdili najnovšie dostupné údaje, priemerný počet odpracovaných hodín za rok je najnižší v EÚ. Nízky počet odpracovaných hodín vyplýva z toho, že veľmi veľký podiel osôb, najmä žien, pracuje na kratší pracovný čas, čo je odrazom osobných preferencií, ale aj existencie finančnej demotivácie buď pre vstup na trh práce alebo pre predĺženie pracovného času. V súčasnosti patrí v Holandsku v prípade osôb s druhým príjmom medzi hlavné demotivačné činitele pre vstup na trh práce alebo dlhší pracovný čas vysoká marginálna sadzba dane z druhého príjmu, ktorá v niektorých prípadoch môže byť vyššia ako 80 % okrem iného v dôsledku všeobecného daňového bonusu a zníženia dávok závislých od príjmu, ako napr. príspevku na starostlivosť o dieťa.
- (12) V prípade zväčšujúcej sa a heterogénnej skupiny osôb s čiastočným zdravotným postihnutím, dlhodobo nezamestnaných, ktorým hrozí stále väčšie riziko štrukturálnej nezamestnanosti, realizácia aktívnych politík trhu práce zjavne neprinesla pozitívne výsledky. Obzvlášť veľké problémy majú štátni príslušníci iných krajín ako EÚ, čím sa prehlbujú pretrvávajúce rozdiely medzi zamestnanosťou a nezamestnanosťou.
- (13) Holandskému systému výskumu a inovácií sa podarilo udržať si inovačnú kapacitu, ale nízky podiel súkromného sektora v investíciách do výskumu a vývoja môže negatívne ovplyvniť budúci ekonomický rast a konkurencieschopnosť holandskej ekonomiky. Vláda sa snaží vytvoriť atraktívne prostredie pre firmy silné v oblasti výskumu a inovácií vrátane zahraničných firiem, pokiaľ ide o fiškálne stimuly, priestor pre podnikateľov a excelentnosť vo výskume. Z dôvodu potreby konsolidácie rozpočtu tento rok sa však spoločnostiam prestanú poskytovať niektoré subvencie, zatiaľ čo iné sa zefektívnia a preorientujú smerom k najdôležitejším ekonomickým oblastiam a zmenia sa na všeobecnejšie daňové nástroje.
- (14) Na podnikateľské prostredie má negatívny vplyv preťaženie v cestnej a železničnej doprave. Toto preťaženie patrí medzi najvyššie v EÚ. V tejto súvislosti relatívne nedostatočná dopravná infraštruktúra negatívne ovplyvňuje mobilitu pracovnej sily, a tým aj potenciálny rast vyplývajúci z produktivity. Problémom pre pracovníkov sú dlhé vzdialenosti medzi bydliskom a pracoviskom, nepredvídateľná dĺžka prepravy a vysoké náklady spojené s preťažením dopravy. Očakáva sa, že náklady spojené s preťažením dopravy sa budú bez politických zmien do roku 2020 ďalej zvyšovať. Zlepšenie v efektívnom využívaní infraštruktúry, napr. prostredníctvom opatrení na spolplatnenie ciest, by prispelo k zvýšeniu mobility pracovnej sily a produktivite, a tým aj k potenciálnemu rastu.

(15) Holandsko 4. apríla 2011 ohlásilo niekoľko záväzkov rámci Paktu Euro Plus. Zahŕňajú opatrenia na podporu konkurencieschopnosti (zavedenie novej podnikateľskej politiky založenej na všeobecnejšom znížení daní a administratívneho zaťaženia) a zamestnanosti (zaistiť, aby bolo sociálne zabezpečenie viac aktívne a aby znižovalo závislosť od dávok v nezamestnanosti), na poskytnutie ďalšieho príspevku k udržateľnosti verejných financií (ukotvenie paktu o stabilite a raste vo vnútroštátnom práve) a na posilnenie finančnej stability (väčšia právomoc orgánov dohľadu). Uvedené záväzky sa týkajú všetkých oblastí paktu. Predstavujú pokračovanie rozsiahlejšej reformnej agendy načrtnutej v programe stability a v národnom programe reforiem. Chýbajú tu však podrobnosti, pokiaľ ide o ich načasovanie a opatrenia, ktoré budú potrebné na ich realizáciu. Tieto aspekty sa posudzovali a zohľadňovali v odporúčaníach.

(16) Komisia posúdila program stability a národný program reforiem vrátane záväzkov Paktu Euro Plus. Zohľadnila nielen ich význam pre udržateľnú fiškálnu a sociálno-ekonomickú politiku v Holandsku, ale aj ich súlad s pravidlami a usmerneniami EÚ vzhľadom na potrebu posilniť celkové hospodárske riadenie EÚ tým, že sa poskytnú vstupy na úrovni EÚ do budúceho vnútroštátneho rozhodovania. Podľa jej názoru by sa mala realizovať konkretizovaná holandská stratégia konsolidácie rozpočtu tak, ako bola naplánovaná, pričom sa zachovávajú výdavky v oblastiach, ktoré najviac podporujú dlhodobý rast. Mali by sa podniknúť ďalšie kroky na zlepšenie dlhodobej udržateľnosti verejných financií, najmä v oblastiach dôchodkov a dlhodobej starostlivosti, na zvýšenie účasti a integrácie na trhu práce, a na riešenie problémov súvisiacich s preťažením dopravy.

(17) Vzhľadom na toto posúdenie a po zohľadnení odporúčaní Rady z 2. decembra 2009 podľa článku 126 ods. 7 Zmluvy o fungovaní Európskej únie Rada preskúmala aktualizáciu programu stability Holandska na rok 2011 a jej stanovisko ⁽¹⁾ je vyjadrené najmä v odporúčaníach v ďalej uvedených bodoch 1 a 2. Po zohľadnení záverov Európskej rady z 25. marca 2011 Rada preskúmala národný program reforiem Holandska,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Holandsko v období rokov 2011 – 2012 podniklo kroky s cieľom:

1. Realizovať rozpočtovú stratégiu na rok 2012 v súlade s odporúčaniami Rady o korekcii nadmerného deficitu a znižovať vysokú mieru verejného dlhu. V ďalších rokoch pokračovať k dosiahnutiu strednodobého cieľa v súlade s požiadavkami paktu stability a rastu, dodržiavajúc celkové stropy výdavkov a požiadavky konsolidácie a tým zabezpečiť, aby bola konsolidácia udržateľná a aby podporovala rast tým, že sa ochráni výdavky v oblastiach priamo relevantných pre rast, ako napr. výskum a inovácie, vzdelávanie a odborná príprava.
2. Prijatť opatrenia na zvýšenie zákonom stanoveného veku odchodu do dôchodku tým, že sa prepojí so strednou dĺžkou života, a podporiť tieto opatrenia ďalšími opatreniami s cieľom zvýšiť skutočný vek odchodu do dôchodku a zlepšiť dlhodobú udržateľnosť verejných financií. Vypracovať podrobný plán reformy dlhodobej starostlivosti vzhľadom na starnutie obyvateľstva.
3. Zvýšiť účasť na trhu práce znížením fiškálnych demotivačných činiteľov pre osoby s druhým príjmom a vypracovať opatrenia na podporu najzraniteľnejších skupín a ich opätovnej integrácie na trh práce.
4. Podporiť inovácie, súkromné investície do výskumu a vývoja a hlbšie prepojenie medzi vedou a podnikmi tým, že sa poskytnú vhodné stimuly v kontexte novej podnikateľskej politiky („Naar de top“).

V Bruseli 12. júla 2011

Za Radu
predseda
J. VINCENT-ROSTOWSKI

⁽¹⁾ Podľa článku 5 ods. 3 nariadenia (ES) č. 1466/97.